

รูปแบบการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอาหารเป็นพิษในระดับประถมศึกษาในพื้นที่
เขตบริการสุขภาพที่ 5

Diseases Surveillance and control of food poisoning in primary education School
in Health service provider board 5.

Kawee Phongern*, Dussanee bunpitaksakun *

Thapanee Choolue **, Khanuengchit Phumdokmai *

* Office of Disease Prevention and Control 5 Ratchaburi

** Office of Disease Prevention and Control 11 Nakhonsithammarat

The aim of this study is development of monitoring and control food poisoning diseases in primary school level of the 5th Health care services area. This study use participation process until problem analysis to operation aspect and implement in this area. The major target of operation development for diseases control to adaptation with surrounding and especially problem in each area included Health Education Staff potential development.

In the 5th Health service area consist of 8 provinces are 17 primary school. The Report of fiscal year 2557 that the risk factor bone to food poisoning diseases in primary school are school milk, lunch box for camping or field trip, non-hygienic behavior in each student and policy in each school is not contrast about responsibility person to solve the problems.

Focus group process for operation development of food poisoning diseases control in primary school reference from relevant guideline and implement with educate for manager and health education staff. Pre- appraisal and Post – appraisal about knowledge, attitude and practice behavior are statistic significant ($p = 0.00$). The appraisal result in food poisoning diseases guideline is 80 percentages from 17 schools (100.00) and pass the guideline of food sanitary and department of health guideline in good level. Effectiveness in food poisoning diseases operation is good level measure from the target school can be care infectious student, liaison to transfer with good practice and without scourge poison in school area.

Food poisoning diseases monitoring and control development with concern to participate to education and understanding. However, should be enlarge to other operation area include promotion and provide school milk as sub-district authorities organization, Municipality to participate with this process.

รูปแบบการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอาหารเป็นพิษในระดับประถมศึกษา ในพื้นที่ เขตบริการสุขภาพที่ 5

Diseases Surveillance and control of food poisoning in primary education School
in Health service provider board 5.

นายกี โพธิ์เงิน สม.*,นางคุณฉวี บุญพิทักษ์สกุล สม.*

นางสาวฐาปะนีย์ ชูเหลือ วท.ม.**, นางคณิงจิตร์ พุ่มดอกไม้ สบ.*

*สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 ราชบุรี **สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 นครศรีธรรมราช

การศึกษานี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่บริการสุขภาพที่ 5 โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (participation) ตั้งแต่ร่วมวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการดำเนินงานและนำไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานควบคุมโรคอาหารเป็นพิษให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียนของสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่เขตบริการสุขภาพที่ 5 จำนวน 8 จังหวัด รวม 17 โรงเรียน ปีงบประมาณ 2557 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ นมโรงเรียน อาหารกล่องสำหรับการเข้าค่ายหรือทัศนศึกษา พฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียนที่ขาดความชัดเจนในผู้รับผิดชอบ ทำ Focus Group เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานควบคุมโรคอาหารเป็นพิษในสถานศึกษาของเขตบริการสุขภาพที่ 5 โดยอ้างอิงวิชาการมาตรฐานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและนำไปใช้ในโรงเรียนเป้าหมาย พร้อมกับมีการให้ความรู้กับผู้บริหารและครูอนามัย ติดตามประเมินผลก่อนและหลังการอบรม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.00$) ผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานควบคุมโรคอาหารเป็นพิษ พบว่าผ่านเกณฑ์ประเมินที่ระดับร้อยละ 80 จำนวน 17 โรงเรียน (100.00) และผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารและมาตรฐานโรงอาหารตามมาตรฐานกรมอนามัย (สอรร.7) ในระดับดี ประสิทธิภาพของแนวทางการดำเนินงานควบคุมโรคอาหารเป็นพิษที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับดี โดยวัดจากโรงเรียนเป้าหมายสามารถปฏิบัติตนในการดูแลเด็กนักเรียนที่ป่วย การประสานงาน การส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง และไม่พบการเกิดการระบาดของโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียน

การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอาหารเป็นพิษโดยเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี และควรขยายพื้นที่ดำเนินการให้ครอบคลุมทุกโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการสุขภาพที่ 5 รวมทั้งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน การจัดหา นมโรงเรียน เช่น อบต. เทศบาล เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวด้วย